

بررسی نگرش شهروندان زن تهرانی درباره نقش پلیس زن در

امنیت اجتماعی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۸/۵/۲۰

تاریخ تأیید مقاله: ۸۸/۶/۲۹

ستوانیکم مریم پسنده^۱
دکتر قاسم حسینی^۲
سروان سید عزیز رفیعی اصل^۳
دکتر سید علی عبادی نژاد^۴

چکیده

مسئله و هدف: برقراری امنیت اجتماعی، مستلزم بهره‌مندی از منابع و نیروهای انسانی مطلوب است و در این بین، نقش پلیس زن در این فرآیند مهم، بسیار شاخص به نظر می‌رسد. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نگرش شهروندان زن تهرانی نسبت به نقش زنان پلیس در امنیت اجتماعی در سال ۱۳۸۷ است.

روش: روش تحقیق حاضر، پیمایشی از نوع زمینه‌یابی است و جامعه آماری تحقیق را کلیه شهروندان زن تهرانی ۱۵ تا ۶۵ ساله است که به شیوه نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از ۵ منطقه تهران انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار بخش پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته است.

یافته‌ها: آزمون‌های آماری، رابطه معناداری بین حضور پلیس زن با «امنیت اجتماعی، جانی و روانی» و همچنین رضایت‌مندی شهروندان زن از خدمات پلیس زن، منزلت اجتماعی پلیس را نشان داد. اما بین حضور زنان پلیس در جامعه و امنیت مالی شهروندان زن تهرانی رابطه معناداری وجود ندارد.

نتایج: حضور زنان پلیس در جامعه امنیت جانی و روانی شهروندان زن تهرانی را به دنبال داشته که در امنیت اجتماعی آنان نیز مؤثر بوده است. همچنین حضور زنان پلیس در جامعه موجب رضایت‌مندی شهروندان زن تهرانی از خدمات زنان پلیس در جامعه شده است که به تبع آن منزلت اجتماعی زنان پلیس نیز در نزد شهروندان زن تهرانی مطلوب ارزیابی شده است.

۱. کارشناس ارشد مطالعات دانشگاه امام حسین (ع)

۲. استادیار دانشگاه امام حسین (ع)

۳. عضو هیئت علمی دانشگاه علوم نظامی

۴. استادیار دانشگاه علوم نظامی

کلید واژه‌ها:

پلیس زن (women police) / امنیت جانی (physical security)
امنیت مالی (Property security) / امنیت روانی (psychology security)
امنیت اجتماعی (social security) / رضایت مندی (satisfaction)
منزلت اجتماعی (social status) / شهروندان زن تهرانی (Tehran women citizens)

مقدمه

با پیدایش زندگی، تمدن و حیات بشری به صورت جمعی؛ بحث امنیت و به ویژه امنیت اجتماعی به عنوان یک مقوله مهم و ضروری مطرح می‌شود. از امنیت اجتماعی به امنیتی یاد می‌شود که فرد در اجتماع از سوی هموعان خویش انتظار دارد (امین زاده، ۱۳۷۹: ۱۴).

- امروز هر انسانی از هر نوع (مرد و زن) در هر جامعه‌ای به خصوص در جامعه اسلامی نیاز به خدمات انتظامی و نیاز به مجری قانون دارد (مراد ایزدی، ۱۳۸۸: ۱۲۱).

- از آنجایی که آسیب‌ها و جرم‌های مربوط به زنان، چه جرم‌هایی که نسبت به زنان صورت می‌گیرد و چه جرم‌هایی که توسط زنان انجام می‌پذیرد زیاد شده است، بنابراین در مقابله با این جرم‌ها وجود پلیس زن مطرح و اهمیت و ضرورت آن آشکار می‌گردد، زیرا:

۱- از نگاه دین و احکام دینی، ارتباط صحیح زن و مرد در سطح جامعه در چارچوبی مشخص، تعریف شده که شکستن هنجارها و قالب‌های مربوط به این ارتباط، نوعی ناهنجاری است که در جامعه اسلامی، پلیس بایستی به آن هم بپردازد. طبعاً نیروی پلیس در رهگذار این مقابله، حق ندارد که خود هم به همین ناهنجاری مبتلا شود. لذا اولین نقطه ضرورت حضور پلیس زن در جامعه همین امر است که بر همگان نیز روشن است.

۲- مسئله مهم‌تری که به لحاظ تخصصی از منظر روان‌شناسی و جامعه‌شناسی انحراف مطرح است، «عامل جنسیت» است که در تبیین علل و عوامل جرم و راه‌های مقابله با آن بسیار مهم است. همان‌گونه که امروزه در تمامی برنامه‌های توسعه و تحول اجتماعی در سطح کشوری، منطقه‌ای و جهانی، عامل جنسیت را به عنوان عاملی مؤثر و تعیین کننده در نظر می‌گیرند و در مقوله‌هایی چون نظم و امنیت اجتماعی و مقابله با جرم، وجود زنان پلیس را در تبیین، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی‌های مربوط به همین لحاظ، مهم و ضروری می‌کند.

از این رو، تقسیم کار بین زن و مرد و بها دادن به زنان و کارایی آنها در بعضی از امور به خصوص در ایجاد امنیت در جامعه باعث شد که از زنان در کارهای انتظامی و پلیسی استفاده شود.

مهم‌ترین ضرورت‌های تشکیل پلیس زن را می‌توان چنین برشمرد که:

- نیاز زنان که بیش از نیمی از جمعیت کشور ایران اسلامی را تشکیل می‌دهند به خدمات انتظامی، تعقیب، دستگیری و مجازات زنان مجرم و خرابکاری که امنیت و آسایش عمومی را

مختل می‌سازند، ضرورت و تشکیل پلیس زن در کشور اسلامی را تقویت کرده است (وروایی، توسلی، ۱۳۸۵: ۱۷) به طوری که امروزه پس از چند سال که از حضور زنان در گروه پلیس زن می‌گذرد، شاهد حضور مؤثر آنان در جامعه می‌باشیم.

- بدیهی است که امنیت و آرامش کامل برای دختران و زنان در جامعه جمهوری اسلامی در صورتی برقرار خواهد شد که مشارکت نیروی پلیس زن در آن سهم قابل توجهی داشته باشد. در بخش خدمات، سهولت و صحت انجام خدمات به لحاظ شرعی و اجرایی ایجاب می‌کند که کار زنان را در نیروی انتظامی، خود زنان به صورت گسترده‌تر و اثربخش‌تر انجام دهند (وروایی، توسلی، ۱۳۸۵: ۱۸).

- از طرفی چون زنان و کودکان، جزء اقشار آسیب پذیر هر جامعه می‌باشند، برقراری امنیت و آرامش، برای این دو قشر اهمیت و ارزش بسیاری دارد. در این میان نقش پلیس زن، برای ایجاد امنیت در سطح جامعه به عنوان نگهدار و ضابط قانون، بسیار مهم و حیاتی است؛ زیرا علاوه بر اینکه ارائه خدمات اجتماعی و امنیتی از طرف پلیس زن به آنها بهتر انجام می‌شود، موجب ایجاد آرامش روحی و روانی و افزایش اعتماد، برای این اقشار در جامعه خواهد شد.

- مخصوصاً در جامعه اسلامی ما، رسیدگی به امور زنان در بسیاری از موارد، برای مأموران مرد، به علت برخی موارد شرعی امکان پذیر نیست. در این میان نقش پلیس زن از حساسیت و اهمیت بیشتری در برقراری امنیت اجتماعی برخوردار است (وروایی، توسلی، ۱۳۸۵: ۱۷).

- حمایت قانونی و شرعی از زنان آسیب دیده و آسیب پذیر و حقوق زنان مجرم؛

- افزایش قدرت مانور پلیس در انجام مأموریت‌های محوله؛

- افزایش و ارتقای سطح ایمنی‌سازی در جامعه، به خصوص در میان زنان.

- پاسداری از کیان خانواده و تأمین زمینه‌های حضور بهتر و سالم‌تر زنان در عرصه‌های

مختلف اجتماعی.

- بهره‌مندی از توانایی‌ها؛ درایت‌ها و ظرافت اندیشی‌های زنان در کشف و مقابله با جرایم

و جلوگیری از وارد شدن آسیب به تشکیلات امنیتی و انتظامی کشور،

- پیشگیری و پیگیری برخی ناهنجاری‌های اجتماعی زنان،

- تحقق شعارهای آرمانی پلیس، خصوصاً شعار جدید: «پلیس امین، جامعه ایمانی و امنیت پایدار»

حال با گذشت نزدیک به یک دهه از حضور پلیس زن در جامعه این نکته محقق پژوهش را

متوجه خود ساخته که آیا پلیس زن توانسته آن انتظارات که در رأس آنها برقراری امنیت

اجتماعی برای زنان است را برآورده سازد؟

سؤال‌های فرعی تحقیق

الف: آیا خدمات انتظامی پلیس زن به شهروندان زن توانسته است موجبات رضایت آنان را از پلیس زن فراهم آورد؟

ب: آیا این رضایتمندی تأثیری در منزلت اجتماعی پلیس داشته است؟

در هر حال مهم‌ترین عواملی که انجام این تحقیق را ضروری ساخته است به شرح زیر می‌باشد:
(۱) تاکنون پژوهشی بدین شکل در خصوص نقش پلیس زن در امنیت اجتماعی انجام نشده است از همین روی ضروری است این مهم بررسی و مورد پژوهش قرار گیرد.
(۲) این پژوهش به مسئولان انتظامی کمک می‌کند تا به داوری پیرامون میزان تأثیرگذاری حضور پلیس زن در جامعه بپردازند.

(۳) مطالعه و راهکارهایی که در این تحقیق ارائه می‌شود می‌تواند به تشریح مسئله کمک کند.

(۴) نتایجی که در این تحقیق به دست می‌آید نشان می‌دهد حضور پلیس زن در کدامیک از بخش‌ها می‌تواند مؤثرتر باشد تا در جهت تقویت آن تلاش شود.

(۵) در این تحقیق میزان رضایتمندی شهروندان زن از خدمات پلیس زن مشخص می‌گردد تا نقاط ضعف بهتر شناسایی شده، در جهت رفع آن کوشش شود.

هدف تحقیق

هدف اصلی پژوهش، بررسی تأثیر پلیس زن در برقراری امنیت اجتماعی شهروندان و بازتاب آن در جامعه است.

تعریف مفهومی امنیت و امنیت اجتماعی

امنیت را به معنا امین شدن، در امان بودن، بی‌بیمی، ایمنی و آسودگی و آمن را که مصور امنیت است به معنا اطمینان و آرامش خاطر و ایمنی، آرامش قلب و خاطر جمع بودن گرفته‌اند. (سروستانی ۱۳۷۷: ۱۶).

امنیت از ریشه امن و در لغت به معنا اطمینان خاطر و عدم خوف و نهراسیدن است و در ارتباط با زندگی افراد در جامعه، امنیت عبارت از فراهم شدن حالت و شرایطی است که مردم در آن محیط بیم و هراسی نسبت به احقاق حق و آزادی‌های اساسی شروع خود نداشته و با آرامش خاطر به انجام فعالیت‌های مختلف بپردازند (ولیدی، ۱۳۷۸: ۵۳).

عمید زنجانی می‌گوید مفهوم امنیت مصونیت از تعرض و تصرف اجباری بدون رضایت است و در مورد افراد به معنا آن است که مردم ترس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع خود نداشته باشند و به هیچ وجه حقوق آنان به مخاطره نیافتد و هیچ عاملی حقوق

مشروع آنان را تهدید نکند (وائقی، ۱۳۸۰: ۱۳). همچنین امنیت یعنی ایمن شدن، در امان بودن، امنیت عبارت است از احساس آزادی نسبی از خطر این احساس وضع خوشایند و مطلوبی را در فرد ایجاد می‌کند به گونه‌ای که او از نظر جسمی و روانی احساس آرامش می‌کند (شاملو، ۱۳۶۶). این نیاز یکی از نیازهای اساسی آدمی است و در سلسله مراتب نیازهای آدمی بلافاصله بعد از نیازهای فیزیولوژی (نیاز به آب، غذا، هوا و...) قرار می‌گیرد و تنها با برآورده شدن این نیاز است که نیازهای والاتر و متعالی‌تر (نیاز به خلاقیت، خود یابی و...) مجال ظهور و رشد می‌یابند. بلعکس، به خطر افتادن این نیاز و عدم تحقق آن به موجب بازگشت افراد به سطوح ابتدایی‌تر رشد و تحول شخصیت می‌شود. به بیان دیگر، هنگامی که این نیاز حیاتی بر آورده نمی‌شود، مسیر رشد آدمی نه تنها متوقف می‌گردد بلکه حتی به سطوح پایین‌تر بازگشت می‌کند و در چنین شرایطی از فرد نایمن، رفتارهایی سر می‌زند که ویژه سنین پایین‌تر و ابتدایی‌تر رشد است. از سوی دیگر، فقدان امنیت اجتماعی مخاطرات شدید و در خور توجهی نیز برای حیات اجتماعی شهروندان و جامعه در پی دارد از همین روی است که در همه کشورهای جهان بخش متناهی از بودجه سالیانه کشور صرف ایجاد و گسترش امنیت فردی و اجتماعی می‌شود و بخش قابل توجهی از نیروهای توانمند و مجرب و با کفایت هر کشور نیز برای حفظ امنیت شهروندان و جلوگیری از فعالیت عوامل مخرب امنیت به کار گرفته می‌شود (دوکس، ۱۹۸۶ و فایدلر، ۲۰۰۳). به طور کلی، امنیت یکی از مهم‌ترین شرایط یک جامعه سالم است، به گونه‌ای که با از میان رفتن آن بنای جامعه انسانی فرو ریخته و ارکان آن سست می‌شود (امین زاده، ۱۳۷۹). امنیت اجتماعی از جمله ملزومات اساسی برای توسعه پایدار موزون یک جامعه به شمار می‌رود. اهمیت ایمن عامل و تأثیرات آن در ابعاد مختلف اجتماعی، زیر ساخت پیشرفت یک جامعه را بنیان می‌افکند. به همین دلیل مهم‌ترین وظیفه حکومت‌ها برقراری امنیت در جامعه است (مؤذن جامی، ۱۳۷۸: ۸۴). همچنین امنیت اجتماعی به عنوان شاخه‌ای از امنیت داخلی این گونه تعریف شده است:

امنیت اجتماعی، (social security) "حالت فراغت همگانی از تهدیدی است که کردار غیر قانونی دولت یا دستگاهی یا فردی یا گروهی در تمامی یا بخشی از جامعه پدید آورد (آشوری، ۱۳۷۳: ۳۹).

امنیت اجتماعی، دلالت بر مجموعه سیاست‌ها و راهکارهایی دارد که هدف از آنها ایجاد اطمینان خاطر اولیه و نسبی برای افراد در مواجهه با رخداد‌های مختلف برهم زننده آرامش و اطمینان خاطر آنها در جامعه است. به این ترتیب، امنیت اجتماعی بخش محدودی از امنیت عمومی را شامل می‌شود. در این بررسی امنیت اجتماعی در بعضی از موارد با امنیت عمومی مترادف به کار رفته است که با توجه به رابطه این دو مقوله و ماهیت تجزیه ناپذیری امنیت و ابعاد مختلف آن قابل توجیه است.

پیشینه و مطالعات انجام شده:

شادروان (۱۳۸۶) در تحقیقی با عنوان **تأثیر پلیس زن بر احساس امنیت زنان در جامعه** به تأثیر حضور پلیس زن بر کاهش احساس ناامنی زنان جامعه پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که نیاز به پلیس زن در جامعه به دلایل مختلفی احساس می‌شود. یکی از این دلایل نارسایی عملکرد نیروی پلیس در حال حاضر در تأمین امنیت و آرامش اجتماعی است. دلایل تأثیرات حضور زنان در تغییر عملکرد نیروی پلیس عبارت‌اند از: تغییر نگرش و طرحواره‌های تبعیض جنسی به دلیل فعالیت مردان و زنان و همکاری آنان در نیروی انتظامی، همچنین قابلیت‌های زنان در این شغل مردانه به محک آزمون گذارده می‌شود و اعتماد به نفس زنان و همچنین تحرک اجتماعی آنان بیشتر خواهد شد. حضور پلیس زن به دلیل صفات خاص خلقی زنانه باعث تلطیف ارتباط و به دلیل مسائل شرعی موجب تسهیل ارتباط بین مردم و پلیس می‌شود. همچنین چنین تحرک اجتماعی برای زنان تأثیرات بسیاری بر دیدگاه‌های فرهنگی خواهد گذاشت و آن را ارتقا خواهد بخشید. با حضور پلیس زن در نیروی انتظامی، این امکان وجود دارد که حقوق زنان در جامعه مورد توجه بیشتری قرار بگیرد.

وطن خواه (۱۳۷۸) در پژوهشی با عنوان **نقش پلیس زن در امنیت عمومی زنان و کودکان** به بررسی و تبیین نقش کارکردی پلیس زن در امنیت عمومی به خصوص کودکان و زنان پرداخته است. نتایج به دست آمده، این امر را آشکار می‌سازد که برای تحقق عدالت کیفری در جامعه امروزی (که آهسته آهسته راه خود را به سوی الگوی حمایت اجتماعی طی می‌کند) نقش پلیس زن در ایجاد امنیت روانی و نیز امنیت عمومی برای زنان و کودکان کاملاً ملموس و انکارناپذیر است. عزیزی (۱۳۸۷) در پژوهشی با عنوان **ضرورت وجود پلیس زن و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی** با هدف بررسی و تبیین ضرورت وجود پلیس زن و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی با روش پیمایشی به رشته تحریر درآورده است که نتایج مهم این پژوهش به شرح زیر است:

۵۹/۵ درصد پاسخگویان معتقدند که زنان پلیس از عهده مأموریت‌های محوله بر می‌آیند.

۶۲/۱ درصد پاسخگویان میزان بهره‌وری کارکنان زن را در سازمان پس زمینه دانسته‌اند.

صلاحی اصفهانی (۱۳۸۷) در تحقیقی تحت عنوان **توانمندسازی زنان پلیس در برقراری امنیت عمومی** که با هدف توانمندسازی زنان پلیس به عنوان یکی از فرصت‌های مناسب جهت برقراری امنیت عمومی است و نیازمند آن است که در ایران اسلامی به این مسئله بها داده شود با روش پیمایش انجام داده است که نتایج آن حاکی از آن است که باید توجه داشت که توانمندسازی زنان پلیس می‌تواند امنیت عمومی را به دنبال داشته باشد و با بررسی‌های میدانی امنیت عمومی در کارکرد پلیس زن است. از این رو، باید خاطر نشان ساخت که امنیت

نه تنها از حقوق مدنی به شمار می‌رود بلکه همان طور باعث تقویت روحیه خودباوری، اعتماد به نفس و ... شده و منجر به ایجاد جامعه ایمن می‌شود.

الیاسی (۱۳۸۶) در تحقیقی با عنوان **بررسی رابطه احساس امنیت شهروندان تهرانی و منزلت اجتماعی پلیس** به منظور اولاً؛ سنجش میزان احساس امنیت شهروندان تهرانی، ثانیاً؛ میزان برخورداری پلیس از منزلت اجتماعی و ثالثاً؛ رابطه بین میزان احساس امنیت شهروندان و منزلت اجتماعی پلیس را مورد بررسی قرار داده است. برای تحقیق این سه هدف، از بین شهروندان ساکن تهران نمونه‌ای به حجم ۱۳۲۰ نفر انتخاب کرده‌اند، سپس میزان احساس امنیت شهروندان و شان و منزلت کارکنان ناجا از منظر آنان با استفاده از دو مقیاس محقق ساخته و دارای پایایی مناسب اندازه‌گیری شده است. نتایج حاصل از پژوهش آشکار ساخته است که ۱- بین میزان احساس امنیت شهروندان گروه‌های سنی مختلف تفاوت معنا داری وجود دارد ۲- منزلت پلیس در سطح نسبتاً مطلوبی قرار دارد؛ ۳- بین احساس امنیت شهروندان و منزلت اجتماعی پلیس رابطه معناداری وجود دارد.

نوید نیا (۱۳۸۶) به انجام پژوهشی با عنوان **نقش پلیس زن در امنیت عمومی** پرداخته است که این پژوهش از دو بخش اسنادی و پیمایشی تشکیل شده است. در این پژوهش به پردازش نظری مفهوم امنیت عمومی و عملکرد پلیس و تعیین حوزه‌های مشترک فعالیت پلیس زن و مرد در قسمت اسنادی پاسخ داده شده است. اما چون مخاطبان پلیس زن را در ایران، زنان و کودکان تشکیل می‌دهند، مطالبات امنیتی شهروندان زن و مرد را مورد توجه قرار داده و به بررسی رابطه جنسیت شهروندان و امنیت عمومی پرداخته است.

یافته‌ها نشان می‌دهد که میزان برخورداری از امنیت عمومی با جنسیت شهروندان، رابطه معنا داری دارد. همچنین سطح برخورداری از ابعاد امنیت عمومی به حسب جنسیت تفاوت پذیرفته، چنانچه زنان امنیت جانی و بهداشتی راکمتر از مردان بر آورد کرده اند و مردان میزان امنیت مالی را کمتر از زنان دانسته اند، اما رابطه میان جنسیت و امنیت خبری، معنا دار نبوده است، یعنی جنسیت در بعد امنیت خبری اثرگذار نیست. بنابراین، خاطر نشان می‌شود، موفقیت پلیس زن در گرو توجه به زمینه‌هایی است که در بستر تعاملات کودکان و زنان شکل می‌گیرد و مطالبات و تقاضاهای امنیتی مختلفی را با مردان ایجاد می‌کند.

با عنایت به نتایج تحقیق، خاطر نشان می‌شود، تفاوت در مخاطب امنیت، تفاوت در شدت تهدیدات و به دنبال آن تفاوت در شیوه مقابله را به همراه دارد. بنابراین، لازم است علی‌رغم تأکید بر وجود نیازهای ایمنی مشترک میان زنان و مردان، به تفاوت‌های آنان در نوع و شدت آسیب‌ها و تهدیدات نظر کنیم و بر مبنای آن، وظایف پلیس زن را از پلیس مرد باز شناسیم. رفعتی (۱۳۸۶) در تحقیقی تحت عنوان **بررسی احساس امنیت شهروندان تهران بزرگ** در

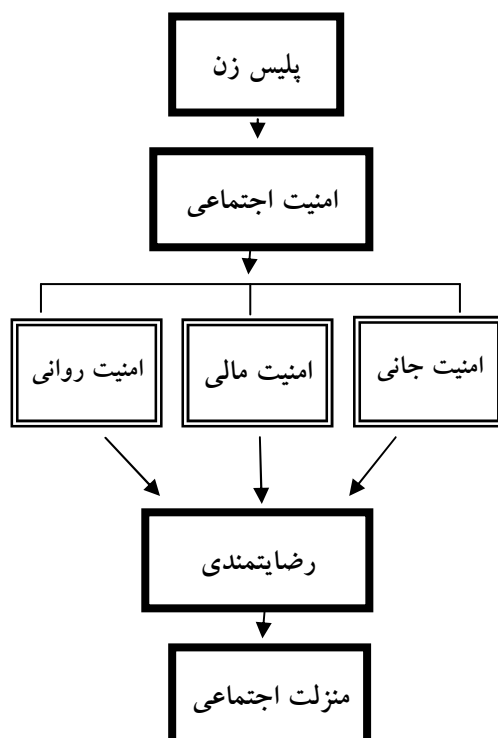
منطقه ۲۰ شهرداری پس از اجرای طرح مبارزه با آرازل و اوباش توسط کارکنان نیروی انتظامی تهران بزرگ که به روش پیمایشی مورد بررسی قرار داده به این نتایج رسیده است که احساس امنیت شهروندان پس از اجرای طرح در سطح مطلوبی قرار دارد این امر موجب رضایت شهروندان گردیده و به تبع آن منزلت اجتماعی پلیس در نزد شهروندان در سطح بالایی قرار گرفته است.

فرضیه‌های تحقیق:

- ۱- بین حضور پلیس زن و امنیت اجتماعی شهروندان زن رابطه وجود دارد. فرضیه‌های دیگر:
- ۲- بین حضور پلیس زن و امنیت جانی شهروندان زن رابطه وجود دارد.
- ۳- بین حضور پلیس زن و امنیت مالی شهروندان زن رابطه وجود دارد.
- ۴- بین حضور پلیس زن و امنیت روانی شهروندان زن رابطه وجود دارد.
- ۵- بین حضور پلیس زن و رضایت مندی شهروندان زن از خدمات پلیس رابطه وجود دارد.
- ۶- بین حضور پلیس زن در جامعه و منزلت اجتماعی پلیس رابطه وجود دارد.

مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی تحقیق:

روش تحقیق، پیمایشی (زمینه یابی) و جامعه آماری این تحقیق شهروندان زن تهرانی (۶۵-۱۵ ساله) را در بر گرفته است، که به شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای پس از تقسیم پنج منطقه تهران به ترتیب از هر منطقه به تفکیک تعداد ۱۶۲ نفر (در مجموع ۸۱۳ نفر شهروند زن) به عنوان نمونه آماری، مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار سنجش، پرسشنامه محقق ساخته (با پایایی ۰/۹۳) بود که از طریق آلفای کرونباخ به دست آمد.

در تدوین ادبیات پژوهش و مباحث نظری، گردآوری اطلاعات با روش کتابخانه‌ای با مطالعه متون، مقالات، کتب، مجله و پایان نامه‌ها، با استفاده از ابزار فیش برداری و مصاحبه صورت گرفته است. در این تحقیق واحد تحلیل، شهروندان زن تهرانی هستند. شیوه اجرای تحقیق مراجعه مستقیم به جامعه آماری و درخواست تنظیم پرسشنامه به صورت انفرادی بوده است. اعتبار آماری به دست آمده از داده‌های حاصل از تحقیق مورد نظر نشان دهنده این است که داده‌ها از روایی و اعتبار لازم برخوردار هستند.

جدول شماره ۱ - پایایی مؤلفه‌های امنیت براساس ضریب آلفای کرونباخ

مؤلفه‌ها	تعداد آیت‌ها	آلفای کرونباخ
احساس امنیت جانی	۷	۰.۸۸
احساس امنیت مالی	۵	۰.۸۱
احساس امنیت روانی	۵	۰.۸۷
عملکرد	۶	۰.۹۱
رضایتمندی	۵	۰.۸۹
منزلت اجتماعی	۳	۰.۹۲

بررسی کنکوش شهروندان زن تهرانی درباره نقش پلیس زن در امنیت اجتماعی

یافته‌های پژوهش

الف: مشخصات آزمودنی‌ها

۱- سن آزمودنی‌ها به تفکیک فراوانی و درصد در جدول زیر درج گردیده است.

جدول (۱) توزیع فراوانی و درصد فراوانی برحسب سن (پاسخگویان)

گزینه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۲۰ سال	۶۳	۷.۷
بین ۲۰ تا ۲۵ سال	۳۶۶	۴۵.۰
بین ۲۶ تا ۳۰ سال	۱۶۳	۲۰.۰
بین ۳۱ تا ۳۵ سال	۶	۰.۷
بین ۳۶ تا ۴۰ سال	۶۷	۸.۲
بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۸۶	۱۰.۶
بین ۵۱ تا ۶۰ سال	۲	۰.۲
بدون پاسخ	۶۰	۷.۴
جمع کل	۸۱۳	۱۰۰

تأهل آزمودنی‌ها به تفکیک فراوانی و درصد در جدول زیر درج گردیده است. در توصیف ویژگی‌های آزمودنی‌ها بیشترین گروه سنی از زنان که با پلیس زن و اصولاً با پلیس سر و کار داشته‌اند با ۷۲/۷ درصد بین سن ۲۰ تا ۳۰ سال تشکیل می‌دهند.

جدول (۲) توزیع فراوانی و درصد فراوانی برحسب تأهل (پاسخگویان)

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد فراوانی
مجرد	۵۲۵	۶۴.۶
متأهل	۲۴۷	۳۰.۴
مطلقه	۱	۰.۱
فوت همسر	۱۶	۲.۰
بدون پاسخ	۲۳	۲.۸
جمع کل	۸۱۳	۱۰۰

جدول فوق نشان می‌دهد که بیش از ۶۵ درصد از پاسخگو مجرد و بیش از ۳۰ درصد متأهل می‌باشند.

تحصیلات آزمودنی‌ها به تفکیک فراوانی و درصد در جدول زیر درج گردیده است.

جدول (۳) توزیع فراوانی و درصد فراوانی برحسب میزان تحصیلات (پاسخگویان)

تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
زیر دیپلم	۵۶	۶.۹
دیپلم	۱۹۹	۲۴.۵
فوق دیپلم	۱۳۴	۱۶.۵
لیسانس	۳۵۲	۴۳.۳
فوق لیسانس و بالاتر	۶۶	۸.۱
بدون پاسخ	۶	۰.۷
جمع کل	۸۱۳	۱۰۰

از بین ۸۱۳ پاسخگو که میزان تحصیلات خود را مشخص کرده‌اند، ۵۶ نفر ۶.۹ درصد زیر دیپلم، ۱۹۹ نفر ۲۴.۵ درصد دیپلم، ۱۳۴ نفر ۱۶.۵ درصد فوق دیپلم و ۳۵۲ نفر ۴۳.۳ درصد لیسانس و ۶۶ نفر ۸.۱ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند.

۴- اشتغال آزمودنیها به تفکیک فراوانی و درصد در جدول زیر درج گردیده است.

جدول (۴) توزیع فراوانی و درصد فراوانی برحسب اشتغال (پاسخگویان)

اشتغال	فراوانی	درصد فراوانی
آزاد	۳۹	۴.۸
محصل	۵۶	۶.۹
دانشجو	۲۲۲	۲۷.۳
بی کار	۵	۰.۶
خانه دار	۱۸۵	۲۲.۸
بازنشسته	۲	۰.۲
شاغل	۲۹۹	۳۶.۸
بدون پاسخ	۵	۰.۶
جمع کل	۸۱۳	۱۰۰

جدول فوق نشان می‌دهد که بیش از ۳۶ درصد از پاسخگویان شاغل می‌باشند.

از پاسخگویانی که با پلیس زن برخورد داشته‌اند، خواسته شده تا چگونگی برخورد خود را در حالت‌های مختلف که در پرسشنامه ذکر شده انتخاب کنند، فراوانی و درصد فراوانی حاصل از این انتخاب‌های پاسخگویان به شرح جدول زیر است.

جدول شماره ۵- شیوه پاسخگویی زنان پلیس به مراجعه کنندگان

ردیف	نوع مراجعه	فراوانی	درصد فراوانی
۱	گفتگو و مشاوره	۹۵	۱۱/۷
۲	مراجعه به کلانتری	۴۰	۴/۹
۳	صدور گذرنامه یا گواهینامه	۲۶۳	۳۲/۳
۴	احضار یا دستگیری	۴	۰/۵
۵	گشت ارشاد	۸۳	۱۰/۲
۶	فرودگاه	۲۹۸	۳۶/۷
۷	اداره آگاهی	۹	۱/۱
۸	سایر موارد	۱۳	۱/۶
۹	بدون پاسخ	۸	۰/۹
	جمع	۸۱۳	۱۰۰

ب: تحلیل داده ها

فرضیه های تحقیق

فرضیه اول تحقیق ادعا می کرد بین حضور پلیس زن و امنیت جانی شهروندان زن ارتباط وجود دارد. برای آزمون این فرضیه از آزمون آماری باینومیل استفاده شده است نتیجه در جدول شماره (۶) ارائه شده است.

گروه	تعداد	احتمال مشاهده شده	سطح معناداری
موافق	۴۷۶	٪۶۸	۰/۰۰
مخالف	۲۲۴	٪۳۲	
جمع	۶۹۷	٪۱۰۰	

با توجه به سطح معنادار آزمون فوق با اطمینان ۹۹٪ فرضیه اول مورد تأیید قرار می‌گیرد.
فرضیه دوم

در این فرضیه ادعا شده بود که بین حضور پلیس زن و امنیت روانی شهروندان زن رابطه وجود دارد برای این فرضیه نیز از آزمون باینومیال بهره‌گیری شد که جدول شماره (۷) منعکس کننده نتیجه آن می‌باشد.

گروه	تعداد	احتمال مشاهده شده	سطح معناداری
موافق	۳۶۳	٪۷۹	۰/۰۰
مخالف	۱۶۸	٪۲۱	
جمع	۸۰۴	٪۱۰۰	

با توجه به داده‌های جدول فوق و سطح معناداری (۰/۰۰) با اطمینان ۹۹٪ فرضیه دوم تحقیق نیز مورد تأیید قرار می‌گیرد که بیان می‌کند حضور پلیس زن با امنیت روانی شهروندان زن رابطه دارد.

فرضیه سوم تحقیق در این فرضیه ادعا می‌نمود که بین حضور پلیس زن و امنیت مالی شهروندان رابطه وجود دارد این فرض نیز به وسیله آزمون باینومیال تحلیل گردید که جدول شماره (۸) نمایان‌گر نتیجه آن است.

گروه	تعداد	احتمال مشاهده شده	سطح معناداری
موافق	۳۹۴	٪۴۹	۰/۵۴۹
مخالف	۴۱۲	٪۵۱	
جمع	۸۰۶	٪۱۰۰	

و اما داده‌های جدول فوق نشان می‌دهد که سطح معنادار ۰/۵۴۹ می‌باشد. بنابراین این فرض تأیید نمی‌گردد.

فرضیه چهارم: این فرض در پی رابطه بین حضور پلیس زن و رضایتمندی شهروندان از ارائه خدمات پلیس زن بوده که برای بررسی آن از آزمون باینومیال استفاده شده است جدول شماره (۹) نتیجه آن را نشان می‌دهد.

گروه	تعداد	احتمال مشاهده شده	سطح معناداری
موافق	۴۰۲	٪۵۷	۰/۰۰
مخالف	۳۰۲	٪۴۳	
جمع	۷۰۴	٪۱۰۰	

با توجه به داده‌های مندرج در جدول فوق و سطح معناداری (۰/۰۰) با اطمینان ۹۹٪ این فرضیه تأیید می‌شود بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که از نظر پاسخ دهندگان بین حضور پلیس زن و رضایتمندی شهروندان از ارائه خدمات پلیس رابطه وجود دارد. فرضیه پنجم: در فرضیه رابطه بین وجود پلیس زن در جامعه و ارتقاء منزلت اجتماعی پلیس مد نظر بود که این فرض به وسیله آزمون باینومیال مورد تحلیل قرار گرفت جدول شماره (۱۰) نتایج به دست آمده را بیان می‌کند.

گروه	تعداد	احتمال مشاهده شده	سطح معناداری
موافق	۴۶۹	٪۶۳	۰/۰۰
مخالف	۲۸۰	٪۳۷	
جمع	۷۴۹	٪۱۰۰	

یافته‌های حاصل از جدول فوق نشان می‌دهد که با توجه به سطح معناداری (۰/۰۰) با اطمینان ۹۹٪ این فرض مورد تأیید قرار می‌گیرد بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که از نظر پاسخ‌گویان بین پلیس زن و منزلت اجتماعی پلیس رابطه وجود دارد. نتایج فرضیه‌های تحقیق به طور اختصار در جدول زیر آمده است:

نتیجه به دست آمده حاصل از آزمون باینومیال نشان می‌دهد که بین ۱ تا ۴ متغیر تحقیق رابطه معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

نیروی انتظامی توانسته است برای گروه‌های مختلف جامعه در راستای حفظ امنیت آنان و دیگر امور مربوطه فکری مناسب بیندیشد در همین راستا با توجه به نیازمندی که از سوی شهروندان زن در جامعه به پلیس زن احساس شد پس از سال‌های اقدام به تشکیل پلیس زن کرد. بنابراین، به لحاظ نو بودن موضوع در جهت ارتقا و بالا بردن سطح کیفی این نیروی تازه نفس نیازمند تحقیقات و پژوهش‌های بیشتر و به کارگیری کاربست تحقیقات برای برنامه‌ریزی‌های آینده و مؤثر است که این تحقیق نیز به یکی از این موارد که برقراری امنیت اجتماعی شهروندان زن است، پرداخته که به نتایج زیر رسیده است:

۱- در بعد امنیت جانی و روانی شهروندان، حضور پلیس زن در جامعه توانسته است در امنیت جانی زنان مؤثر باشد و همچنین از لحاظ روانی و ذهنی احساس امنیت مطلوبی را برای آنان به ارمغان آورده است.

۲- مردم متولی حفظ نظم و امنیت اجتماعی را سازمان پلیس می‌دانند حال هر چه پلیس بهتر بتواند به مأموریت خویش بپردازد و دارای کارایی مطلوب باشد و برای گروه‌های مختلف جامعه برنامه خاصی در جهت حفظ امنیت آنان داشته باشد در واقع احترام خود را نزد آنان افزایش داده، اعتماد و اطمینان بیشتری پیدا خواهد کرد.

همین امر باعث گردیده است که حضور پلیس زن پاسخگویی به نیازمندی جامعه از سوی سازمان پلیس تلقی گردد و همین دلیل اعتماد و اطمینان بیشتری را به این سازمان بخشیده است.

۳- ارزیابی مطلوب از عملکرد یک سازمان موجب پیدایش نگرش مساعد به آن سازمان و کارکنان آن می‌شود و نگرش مثبت نیز به خودی خود باعث افزایش نزدیکی و اعتماد افراد جامعه به اعضای یک سازمان می‌شود.

در نتایج به دست آمده، شهروندان زن نیز تا حد مطلوبی عملکرد پلیس زن را مورد تأیید قرار داده اند که البته همچنان جای پیشرفت و بهتر شدن وجود دارد. در واقع اهمیت و منزلت قائل شدن برای اعضای یک سازمان هر دو یک پدیده ذهنی هستند که ممکن است ریشه در رویکرد خوش بینانه به زندگی داشته باشد. اغلب مردم شأن و احترام بیشتری برای نهادهای متولی حفظ نظم و آرامش اجتماعی و سلامت روانی و اخلاقی خویش قائل هستند.

و با همین نظر حضور پلیس زن نیز، اهمیت دادن به مطالبات مردمی است که با توجه به نتایج حاصله، در بالا بردن منزلت پلیس نقش بسزایی داشته است.

این نتایج با نتایج الیاسی (۱۳۸۵)، رفعتی (۱۳۸۶) نویدنیا (۱۳۸۶) رضایی (۱۳۸۷) هماهنگی دارد. بنابراین می‌توان گفت که پلیس زن امنیت اجتماعی شهروندان زن را فراهم نموده است

لذا این امر باعث ایجاد رضایتمندی از پلیس و در نهایت افزایش منزلت اجتماعی پلیس گردیده است.

پیشنهادها

براساس نتایج پژوهش پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱- از آنجایی که عملکرد پلیس زن توانسته است منجر به ایجاد امنیت اجتماعی شهروندان زن تهرانی شود، لازم است که دامنه فعالیت این گروه در سطح کشور نیز گسترش یابد تا شهروندان زن بتوانند با حضور پلیس زن از امنیت اجتماعی بهتری برخوردار شوند.

۲- توجه به توانمندی‌های زنان پلیس و بهره برداری از فرصت‌هایی که توسط آنان برای ناجا به وجود می‌آید همچون رضایتمندی شهروندان زن به دلیل اعتقادات مذهبی که در وجود یکایک افراد این مرز و بوم نهادینه شده و در برقرار کردن ارتباط با همجنسان خود بهتر می‌توانند مواجه گردند یا کودکان که روح لطیفی دارند بایستی با افرادی مواجه شوند که از ظرافت خاصی برخوردار باشند. لذا این امر حضور فعال پلیس زن در سطوح جامعه می‌طلبد.

۳- رسیدگی به جرایم خاص زنان برای جلوگیری از آسیب دیدن کارکنان مرد پلیس در مواجهه با این جرایم لازم و ضروری است.

۴- با عنایت به نتایج تحقیق، لازم به ذکر است تفاوت در مخاطب امنیت، تفاوت در شیوه تهدیدات و به دنبال آن تفاوت در شیوه مقابله را به همراه دارد. بنابراین لازم است علی‌رغم تأکید بر وجود نیازهای ایمنی، به آن بعد از آسیب‌ها و تهدیدات نظر کنیم که زنان در معرض آن هستند و در نتیجه حضور پلیس زن را در آن موارد پررنگ‌تر کرده و آموزش‌های لازم را به آنها ارائه کنیم. در واقع می‌توان گفت تغییر بینش اجتماعی برنامه ریزان نسبت به زنان پلیس در اولویت قرار گیرد.

۵- با توجه به نقش روز افزون زنان در اداره امور جامعه پیشنهاد می‌شود که نیروی انتظامی با جذب بیشتر زنان تحصیل کرده، زمینه تعامل ناجا را با شهروندان زن فراهم آورد (برای مسائل مربوط به زنان).

۶- ملاک اعتماد در جوامع سنتی روابط خویشاوندی، هم محلی بودن و هم کیش و مذهب بودن است، در حالی که ملاک اعتماد در جوامع مدرن برجسب‌ها، استانداردها و علائم و تأییداتی است که سازمان‌های رسمی از اشیا یا افراد و گروه‌ها دارند. زتومکا هم ملاک اعتماد به افراد را در وجهه و اعتبار، عملکرد و نمودهای ظاهری آنها می‌بیند (زتومکا، ۱۳۸۴، ۸۲).

پیشنهادهای پژوهشی

- به پژوهشگران این حوزه پیشنهاد می‌شود تا روش‌های بهبود عملکرد پلیس زن را مورد بررسی و پژوهش قرار دهند تا این نیرو بتواند با بهره‌گیری از نتایج تحقیقات این پژوهشگران، به بهبود و ارتقای کیفیت خدمات خود دست پیدا کند.
- انجام تحقیقات کیفی با روش‌هایی چون مصاحبه عمیق با مراجعه‌کنندگان در سطح شهر تهران، خواهد توانست زوایای مبهم و خواسته‌های شهروندان را برای پلیس روشن‌تر از قبل نشان دهد و به این سازمان در انجام فعالیت‌هایش کمک کند.

بررسی کنکوش شهروندان زن تهرانی درباره نقش پلیس زن در امنیت اجتماعی

منابع

- آشوری، داریوش (۱۳۶۶). **دانشنامه سیاسی**، تهران: مروارید.
- احمدی، محمد حسین (۱۳۸۵). مشکلات و موانع به کارگیری زنان پلیس در مأموریت‌های انتظامی - **مجموعه مقالات تخصصی ویژه پلیس زن و الزامات شرعی**، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
- الیاسی، محمد حسین (۱۳۸۶). بررسی رابطه احساس امنیت شهروندان تهرانی و منزلت اجتماعی پلیس، **فصلنامه اندیشه انتظامی و مرز، علوم انتظامی**، سال دوم، شماره اول بهار ۸۶.
- رجبی پور، محمود (۱۳۸۴). درآمدی بر عوامل مؤثر بر احساس امنیت کنکاشی بر جنبه‌های مختلف امنیت عمومی و پلیس **مجموعه مقالات امنیت عمومی**، تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی.
- زنجانی، عمید (۱۳۷۴). **امنیت و مفاهیم مرتبط با آن**، تهران: انتشارات سخن.
- زتومکا، پیوتر (۱۳۸۴). **اعتماد یک نظری جامعه شناختی**، تبریز: نشر مترجم.
- شاملو، سعید (۱۳۶۶). **بهداشت روانی**، تهران: انتشارات رشد.
- صدیق سروستانی، رحمت ا... (۱۳۷۷). **بهنجار نظم و نابهنجار رفتار، فصلنامه دانش انتظامی**، شماره اول: ۱۶.
- صلاحی اصفهانی، گیتی (۱۳۸۷). **توانمندی سازی زنان پلیس در برقراری امنیت عمومی**، **مجموعه مقالات نقش پلیس زن در امنیت عمومی**. جلد اول، تهران: انتشارات معاونت دانشگاه علوم انتظامی.
- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۶). **نقش پلیس زن در امنیت عمومی**، **مجموعه مقالات نقش پلیس زن و امنیت عمومی**، جلد اول، تهران: دانشگاه علوم انتظامی.
- عزیزی، مهدی (۱۳۸۷). **ضرورت وجود پلیس زن و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی**. **مجموعه مقالات نقش پلیس زن در امنیت عمومی**. جلد اول، تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی.
- موذن جامی، محمد هادی (۱۳۷۸). **نقش مشارکت مردمی در تقویت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی**، تهران: دانشگاه علوم انتظامی، پیش شماره ۲: ۸۴.
- ولیدی، محمد صالح (۱۳۷۸). **بررسی و تبیین مفاهیم نظم و امنیت و آسایش عمومی و فردی، فصلنامه دانش انتظامی تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی** پیش شماره ۲: ۶۵ - ۵۰.
- وروایی، اکبر (۱۳۸۴). **مؤلفه‌های مؤثر بر تشکیل پلیس ویژه زنان**، تهران: مرکز تحقیقات و پژوهش‌های نیروی انتظامی.
- وروایی، اکبر و محمد حسن توسلی (۱۳۸۵). **ضرورت‌ها و باید و نبایدهای الزامات شرعی پلیس زن، مجموعه مقالات تخصصی در پلیس زن و الزامات شرعی**، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ناجا.
- وطن خواه، حمید (۱۳۸۸). **نقش پلیس زن تأمین امنیت عمومی**، **مجموعه مقالات نقش پلیس زن در امنیت عمومی**، تهران: انتشارات معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی.

- Deaux, L. (1986) **Behavioral organization**. New York; MCGraw-Hill.

- Fildler, M. (2003). **Security Feeling**: www.hti.ir.

